

UNIVERSITETI I EVROPËS JUGLINDORE
УНИВЕРЗИТЕТ НА ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА
SOUTH EAST EUROPEAN UNIVERSITY

Study program **E - управување (2019/2020)**

Факултет	Современи Општествени Науки
Циклус на студии	Втор циклус (Постдипломски)
ЕКТС	120
Код	E-GOV120
Титула	Магистер по E - управување
Архивски број на акредитација [120]	03-40/2
Решение за почеток со работа	03-40/4 (23.08.2019)
Датум на акредитација	20.05.2019

Опис на програмата

Дигиталната трансформација како и глобалните трендови за реформа на јавниот сектор и порастот на примената на ИКТ ја трансформираа средината во која функционира јавниот сектор. Во текот на последнава деценија значително внимание е посветено на реформите насочени кон подобрување на давањето услуги. Со оглед на фактот што конкурентноста на приватниот сектор придонесе за зголемен степен на квалитет на давање на услугите кон крајните корисници, граѓаните тоа го очекуваат и од јавниот сектор.

Ова програма има за цел да подготви кадри кои ќе одговорат на стратешките приоритети на државата во областа на реформите на јавната администрација кои се однесуваат на подобрување на квалитетот на услугите во јавниот сектор, на информирањето и мерењето на квалитетот на услугите преку ИКТ-решенија.

Во секоја од повеќето од 300 организации на државната управа, административни организации, јавни претпријатија се основани ИКТ-сектори или се ангажирани лица одговорни за ИКТ, па сметаме дека оваа програма ќе им овозможи на овие кадри, но и на други да добијат знаење, компетенции и вештини да одговорат на предизвиците на дигитализација во јавниот сектор согласно со стратешките приоритети на земјава за дигитализација на јавниот сектор.

Кариера

Ова програма има за цел да подготви кадри кои ќе одговорат на стратешките приоритети на државата во областа на реформите на јавната администрација кои се однесуваат на подобрување на квалитетот на услугите во јавниот сектор, на информирањето и мерењето на квалитетот на услугите преку ИКТ-решенија.

Во секоја од повеќето од 300 организации на државната управа, административни организации, јавни претпријатија се основани ИКТ-сектори или се ангажирани лица одговорни за ИКТ, па сметаме дека оваа програма ќе им овозможи на овие кадри, но и на други да добијат знаење, компетенции и вештини да одговорат на предизвиците на дигитализација во јавниот сектор согласно со стратешките приоритети на земјава за дигитализација на јавниот сектор.

Резултати од учењето

Знаење и разбирање

- Длабоко познавање и разбирање на теориите и практиките во областа на е-управувањето, е-услугите и иновациите, е-демократијата, потребите за е-управување, управувањето и подобрувањето на бизнис-процесите, безбедноста и приватноста во е-влада, ИТ-архитектурата и системот за интеграција и управување со промените.
- Ги опишува и ги идентификува основните концепти, принципите поврзани со е-владата и иновациите во јавниот сектор, административните и правните процеси, теориите на јавната администрација, институционалното однесување и човечките ресурси и процесот на јавни политики.
- Знаење и компетенции за трансформационските иницијативи на е-управување во различни институционални контексти
- Ги разбира деловните процеси и управувањето со јавната администрација и е запознаен со улогата и функцијата на ИКТ во иновациите во јавниот сектор како и со воведувањето на софтверските решенија во функција на подобрување на услугите во јавниот сектор.

Примена на знаењето и разбирањето

- Да ги применува сознанијата кои се однесуваат на комплексната работа на иновација заснована на ИКТ во јавната администрација.
- Да работи како државен службеник и административен службеник задолжен за ИКТ во институциите во јавниот сектор.
- Да менаџира и да воведува иновации засновани на ИКТ во јавен и невладин сектор.
- Може да демонстрира способност да учествува во трансформирање на административните процеси во е-администрација, да помага во планирањето и координацијата на институциите во подобрување на интероперабилноста, е-архива и подигање на нивото на употреба на информацискиот систем.
- Анализира, дизајнира и менаџира трансформационските иницијативи на е-управа во разни организациски контексти.
- Да ги решава техничките, институционалните и организациските потреби преку ИКТ-системски решенија.
- Да ги води процесите на промени и да менаџира со импликациите/последичите на промени.
- Применува и трансферира знаење со сите институции во јавниот сектор.
- Да применува професионални знаења во исполнувањето на работните задачи во институциите на државата и на јавната администрација, во приватните организации и граѓанскиот сектор.

Способност за проценка

- Има способност да размислува критички и активно да се вклучува во анализа на потребата и развојот на нови е-услуги, е-управување во институциите на централно и на локално ниво.
- Квалитативна анализа на процесот на воведување е-влада и е-управување
- Ги разликува различните проблеми поврзани со дигиталниот јаз, интероперабилноста на институциите во процесот на воведување на е-управување.
- Критички ги споредува капацитетот и ИКТ-подготвеноста во општеството и јавната администрација и пристапите за подобрување на институционалниот капацитет за иновациите базирани на ИКТ во јавниот сектор.

Комуникациски вештини

- Во состојба е да учествува во дебата, посредување и преговори, обезбедувајќи аргументирана анализа за капацитетот на општеството и институциите во јавниот сектор за воведување е-управување.
- Поседува кохерентна способност за пишување проекти и анализи на издржан и кохерентен начин.
- Показува способност за професионална комуникација со повеќемина во тимска атмосфера и преку инклузивен пристап.
- Комуницира и соработува со разни засегнати страни, политичари, раководители и надворешни актери како што се граѓаните, бизнис-заедницата и невладиниот сектор.

Вештини на учење

- Може да дефинира и да ја утврди потребата за општество засновано врз знаење и емпириски засновани податоци
- Може да преземе иницијатива за идентификување на интересите на групи и на институциите во јавниот сектор во процесот на воведување е-управување и е-услуги.
- Има вештини да спроведе доживотно учење и самодукација во областа на управување и е-управување.
- Способен е да ги обучува граѓаните и институциите во јавниот сектор за иновации засновани на ИКТ во јавниот сектор.

Листа на предмети

Семестар 1

- [EGOV-101] [6.0 ECTS] **Информациски менаџмент во јавниот сектор**
- [EGOV-102] [6.0 ECTS] **Јавна администрација и јавен менаџмент**
- [EGOV-103] [6.0 ECTS] **Технологии на Е-управување и услуги**
- [6.0 ECTS] **Изборен предмет Е**
- [6.0 ECTS] **Изборен предмет**

Семестар 2

- [EGOV-201] [6.0 ECTS] **Законска рамка на Е-управување**
- [EGOV-202] [6.0 ECTS] **Менаџмент на сајбер безбедност**
- [MFE11] [6.0 ECTS] **Менаџмент на проекти**
- [6.0 ECTS] **Изборен предмет**
- [6.0 ECTS] **Изборен предмет**

Семестар 3

- [MCPA1010] [6.0 ECTS] **Методологија на истражување**
- [EGOV-301] [6.0 ECTS] **Менаџмент на архитектура на организација**
- [EGOV-302] [6.0 ECTS] **Основи на управување со бази на податоци**
- [6.0 ECTS] **Изборен предмет**
- [6.0 ECTS] **Изборен предмет**

Семестар 4

- [EGOV-400] [30.0 ECTS] **Магистерски труд**

Description of courses

Задолжителни предмети

- **Информациски менаџмент во јавниот сектор**

Овој предмет има за цел да ги запознае студентите со значајната улога на информацискиот менаџмент во модерните организации во општите, а особено во владините агенции. Притоа акцентот е ставен на практичната примена на компјутерската и информатичката технологија за проблемите од реалниот свет. Главни цели на предметот се: -запознавање со правилата и организациските перспективи на информатичката технологија како и со нејзината врска со стратешко планирање; -стекнување основно разбирање за новите технологии, вклучувајќи дигитална влада, cloud computing, отворени податоци, анализа на податоци и сервис-ориентирана архитектура и како тие влијаат врз делувањето и структура на владата; - проучување на променливите модели на владини сервиси вклучувајќи концепти и практики на е-влада; -усогласување информациски системи со луѓе и политики во согласност со деловните цели на владини ентитети.

- **Јавна администрација и јавен менаџмент**

Јавната администрација претставува област која е од посебен интерес за науката. Со предметот Вовед во јавната администрација студентите ќе стекнат знаења за основните концепти на јавната администрација. Посебен акцент ќе биде ставен врз евалвацијата на јавната администрација, како и врз реформите во оваа област во нашава земја. Студентите ќе имаат можност да се запознаат со оваа област и критички да ги анализираат развојот и појавите на јавната администрација. Бидејќи оваа област е предмет на постојани промени, посебно внимание ќе се посвети на новите теории, како и на класичните теории на управување во функција на подобрување на процесите во јавната администрација.

- **Технологии на Е-управување и услуги**

Во рамките на овој предмет се разгледуваат: употребата на разни информатички технологии во управувањето, поточно во јавната администрација и Интернетот и неговите импликации во е-управувањето воопшто, јавните организации и граѓаните. Предметот има за цел да обезбеди историска, техничка и практична рамка за студентите за подобро разбирање на можностите, предизвиците и на ограничувањата поврзани со е-

управување и употребата на технологијата во јавната администрација.

- **Законска рамка на Е-управување**

Целта на овој предмет е да се запознаат студентите со правните предизвици кои се поврзани со е-управувањето. По завршување на предметот се очекува студентите да бидат способни: - Да се запознаат со суштинските прашања во врска со односот меѓу апликациите за информатичка технологија и клучните правни принципи. - Да ги разберат концептот на технологија и неговата примена во современиот живот во облик на информатичко општество. - Да ги разберат национални и меѓународни политики и иницијативи за регулирање на информатичкото општество. - Да ја разберат неопходноста за усвојување нови стратегии и перспективи за да им пристапи на правните импликации на е управување. - Да спроведат независно истражување во областа на информатичката технологија и правото користејќи соодветни истражувачки методи.

- **Менаџмент на сајбер безбедност**

Овој предмет ќе обезбеди основен вовед во сите аспекти на сајбер-безбедност, вклучувајќи бизнис, политика и процедури, безбедност на комуникациите, мрежна безбедност, управување со безбедноста, правни прашања, политички прашања и технички прашања. Ова служи како вовед во сајбер-безбедноста во одделот на современи општествени науки.

- **Менаџмент на проекти**

По успешното завршување на наставата, студентите треба да бидат способни: - Да ги планираат активностите неопходни за реализација на проектот, да ја идентификуваат нивната меѓузависност во поглед на времетраењето и трошоците. - Да ги подготвуваат потребните извештаи и да ја реализираат целокупната потребна комуникација меѓу проектот и клиентот, како и меѓу членовите на тимот и другите стејхолдери. - Да го структурираат проектот со своите составни активности. - Да изработат гантограм и мрежен дијаграм на проектот и да го утврдат најкраткото време за реализација на проектот. - Да користат софтвер МС Проект како алатка во процесот на планирање, имплементација и при надзор врз проектот. - Да го дефинираат проектот, да ги идентификуваат неговиот обем и неговите цели, како и да развијат проектна спецификација.

- **Методологија на истражување**

Во рамките на овој предмет се обезбедува сеопфатен вовед во истражувачките методологии, основните истражувачки теории и протоколи и во пишувањето истражувачки предлози. Студентите во текот на овој предмет ќе стекнат сознанија за цикличната природа на применето истражување и на итеративниот процес на истражувачко пишување, за тоа како: да идентификуваат тема за студија, да формулираат прашања, да организираат преглед на литература и да изберат соодветни истражувачки проекти и методологии. До крајот на предметот, студентите ќе завршат предлог кој вклучува вовед, преглед на проблемот (значењето на студијата), преглед на литература, секција за методологијата, референци и распоредот на проектот.

- **Менаџмент на архитектура на организација**

По завршување на семестарот студентите: • Ќе ги разберат основните елементи на АО. • Критички ќе ги споредуваат современите трендови на АО. • Ќе ги разберат концептите и практиките на АО. • Ќе ги артикулираат пристапите преку кои корпоративната архитектура ги поддржува стратешките цели на организацијата. • Ќе ги разбираат основите на корпоративната архитектура, развојот и одржувањето. • Ќе ја разберат важноста на ефективно управување, успешниот развој и поддршката од претпријатието.

- **Основи на управување со бази на податоци**

Запознавање со бази на податоци и системи за управување со бази на податоци; • Запознавање со видови бази на податоци и нивните карактеристиките; • Запознавање со релационите бази на податоци; • Вовед во моделирање на бази на податоци, концептуалниот модел, E-R дијаграмот; • Запознавање со алатки за работа со бази на податоци, Microsoft Access; • Користење на Microsoft Access за креирање база на податоци, креирање интерфејс, форми за работа со податоците и извештаи; • Запознавање со напредни системите за управување со базите на податоци.

- **Магистерски труд**

Овој модул им овозможува на студентите да ги пренесат своите вештини и знаења за истражување и за составување на покомплицираната задача - пишувањето на магистерскиот труд. Модулот е наменет да биде целосно практичен и студентите да ги стекнат потребните знаења, способности, вештини и доверба за да пристапат кон истражување и пишување на тезата. Модулот има единствен повратен резултат - да им

овозвозможи на студентите да ја пишуваат магистерската теза со минимални тешкотии и со максимална ефективност. Сè што е предвидено е во насока на подобрување на техниките на истражување и на стилот на пишување на магистерската теза, водејќи сметка притоа за забраната со служење со недозволените средства како: плагијаторство и повреда на авторските права, кои се забранети со Статутот на УЈИЕ.

Изборни предмети

• Дигиталната трансформација на владите

Во рамките на овој предмет студентите ќе се запознаат со концептот и потребата од е-управување како и со начините на кои Интернет-технологиите влијаат врз тоа како луѓето комуницираат со владата, и како владите, пак, ги користат и управуваат овие технологии за да се подобри обезбедувањето информации и услуги за јавноста.

• Е-управување и механизмите на демократија

Целта на предметот е да се направи осврт на клучните демократски процеси со посебен акцент на е-управувањето и нејзиното влијание врз квалитетот на демократијата. Целта на предметот ќе биде да се претстават најновите трендови, односно предизвици во областа на доброто управување кои значително влијаат врз демократијата и користењето на демократските механизми. Предметот освен теоретскиот дел на развојот на демократијата во ерата на интегрирањето на технологијата во добро управување, ќе обезбеди и примери од практична примена од областа на е-управувањето. Преку овој предмет студентите ќе научат критички да ги анализираат новите трендови во областа на доброто управување и можните влијанија врз демократските системи, односно врз демократскиот капацитет на општеството.

• Иновации и управување во локалната власт

Преку овој предмет студентите: • Ќе се запознаат со појавата, развојот и ширењето нови форми на владеење во локалната самоуправа. • Ќе развиваат нови оперативни методи и постапки за владеење што може да го зголемат капацитетот на општеството да се справи со нови, но и со постојни проблеми. • Ќе изнаоѓаат нови начини да се идентификуваат и да се ангажираат засегнатите страни за да се дефинираат и да се идентификуваат проблемите подобро и да се воспостави поддршка за наоѓање ефективни решенија.

• Информацискиот менаџмент и дигиталната архива

Целта на овој предмет е да го опфати менаџирањето на документацијата и евиденцијата на информациите во современото општество како и различните видови одговорности на институциите во врска со нив. Во рамките на ова ќе биде опфатен и процесот на архивирање, практиките, разновидноста како и начините на архивирање и менаџирање на информациите.

• Е-влада, реформи во јавниот сектор и добро управување

Овој предмет има за цел да направи критичен осврт на три главни прашања во насока на функционална администрација во јавниот сектор. Имено, како е-владата придонесува за поефикасно функционирање на администрацијата. Следствено на тоа дали и како реформите во јавниот сектор може да влијаат врз севкупната администрација анализирани според принципите на транспарентност, отчетност, професионализација, координирање и развој на политики, обезбедување квалитетни услуги и управување со јавни финансии. Доброто управување ќе се третира како трето прашање директно поврзано со целта - постигнување функционална администрација.

• Нови трендови во информациските системи

Предметот за текот на новите трендови во информациските системи има тенденција да ги подготви студентите да бидат лидери на технологијата со истражувања, анализи и известувања за овие трендови и иновации кои го преобликуваат бизнисот во 21. век. Станува збор за напреден предмет за информациски системи со студии на случај. Темите кои треба да се опфатат се главно истражувачки ориентирани теми, избрани поглавја од книгите, научни статии и / или студии на случаи.

• Отворени податоци

Целта на овој предмет е да се запознат студентите со основите, целите, придобивките, бариерите и со потенцијалните негативни ефекти на отворените податоци како отворените владини податоци (e-Government data). Предметот се фокусира на клучните принципи околу отворените податоци како што се: вовед во отворените податоци, отворањето и употребата на отворените податоци, техничките и легалните аспекти на отворените податоци како и јавната вредност на отворените податоци (public value). Темите од предметот се применуваат на конкретни случаи, за кои ќе биде побарано да ги анализираат и дискутираат со своите колеги.

- **ИТ, право, етика и комуникација**

Предметот обезбедува сеопфатен преглед на моменталните етички прашања при користење информациски технологии (ИТ). Оценува низа долгогодишни и нови прашања со кои се соочуваат корисниците на ИТ, почнувајќи од слободата на говорот, приватноста, интелектуална сопственост, хакирање и дигиталната ера на етиката во социјално вмрежување и онлајн заедници. Се разгледуваат етичките дилеми и етичката одговорности на ИТ корисници, а се промовира критичко размислување и одговорно користење на ИТ.

- **ИТ инфраструктура и безбедност**

Во рамките на овој предмет студентите ќе ги совладаат концептите и дизајнот на компјутерската мрежна инфраструктура, безбедноста на податоците и нивното пренесување. Целта на овој предмет е да им овозможи на студентите да ги разберат концептите, темите и техниките на дизајнот на компјутерската мрежна инфраструктура, безбедноста на податоците и емитувањето, но и да знаат избераат проблеми на различни нивоа.

- **Стратешко планирање во Е-управување**

1) The basic elements of the eGovernment strategy; 2) How to prepare and conduct a readiness assessment; 3) How to develop vision, goals and tasks of e-government; 4) How to develop a portfolio of necessary intervention programs; 5) How to prioritize intervention programs; 6) How to track and evaluate progress.

- **Реторика**

Во текот на својата историја долга 2500 години, реториката се користи за означување многу нешта, но под реторика денес се подразбира уметноста на убедување преку јазик. Реториката го означува начинот на кој поединецот се надоврзува на одредена тема или идеја со цел да го убеди другиот. Реториката ја карактеризираат неколку главни одлики и најпрвин ги дефинира одредените типични ситуации на говорот.

- **Мултилингвализам и мултикултурализам**

Цел на овој предмет ќе биде разгледување на повеќејазичноста во мултикултурните општества, како социјална појава. Оваа појава е масовна во светот. Во предавањата ќе се разгледуваат попрецизно термините: еднокултурност, повеќекултурност, мултикултурност. Ќе биде разјаснет поимот лингвистички национализам, а се izdelуваат две форми на ваков национализам, при што едната се судира со другата: кај водачите на најмоќните земји национализмот значи ширење, а за малцинствата тој добива форма на непокор и борба за афирмација на идентитетот, наспроти таков притисок. Видно место во програмата ќе зазема и мултикултурализмот во сферата на образованието.

- **Професионална комуникација**

Предметот е фокусиран на развојот на оние комуникациски вештини кои се суштествени за ефикасно функционирање во професионалниот свет. Студентите ќе го совладуваат процесот на анализа на различни комуникациски ситуации, и тоа како соодветно да одговораат на нив. Меѓу темите кои ќе бидат вклучени се и комуникација во организации, интерперсонална и групна комуникација, усни презентации, интервјуа за вработување, професионални деловни писма, како и интерперсонални вештини, вклучувајќи групна динамика и тимска работа.

- **Методи на оптимизација**

Целта на овој предмет е да се презентираат техниките на моделирање и оптимизација со цел да се оспособи студентите за развивање модели кои се користат за решавање реални проблеми од областа на компјутерските науки. Целта на овој предмет е да се анализира важноста на матричното факторизирање како една важна алатка што нуди модалитети за оптимизација на решенијата на различни нумерички алгоритми кои се од основен интерес за решавање проблеми од областа на компјутерските науки. Преку овој предмет студентите ќе се запознаат со основите на теоријата на оптимизација и со методите на изнаоѓање на оптимумот. Ќе се анализираат различни методи на оптимизација, како што се: симплекс методата, проблемот на дуалноста и сензитивноста на проблемите на линеарното програмирање. Ќе се анализира компјутерската примена на секој анализиран проблем, предложувајќи и соодветен модел за оптимизација.

- **Етички и правни прашања во информатички технологии (ИТ)**

Цели на предметната програма: - Да се разбере реалниот однос меѓу компјутери, технолошки промени, општеството и законот. - Да се истакне моќната улога која компјутерите и компјутерски професионалци ја имаат во технолошкото општество. - Да се разберат правните области, кои се релевантни за компјутерската дисциплина. - Да се разберат етичките концепти кои се важни за корисниците на компјутери и за професионалците. - Да се стекне искуство за разгледување етички прашања и за решавање етички дилеми.

- **Заштита на човековите права**

Целта на овој предмет е: да ги запознае студентите со концептот на меѓународното право за правата на човекот, спроведување на тие права во праксата, нивното влијание во креирањето на националните политики; да ги поттикне студентите да размислуваат критички на односот меѓу меѓународното право и националното право; да ги направи свесни за сегашните меѓународни настани, како тие влијаат врз секојдневниот живот на луѓето во светот; да ги поттикне студентите да го дадат својот придонес во областа на изготвување на законите за заштита на човековите права, со надеж дека донесувачите на одлуки ќе ги земаат во предвид во процесот на создавање и спроведувањена државните политики.

- **ИТ апликации за изработка на научен труд ИТ**

Целта на овој предмет е: - Да им се прикажат техничките елементи, структурата на текстот и дизајнот на еден научен труд. - Да им овозможи на студентите да стекнат понапредни познавања и вештини од одбрани напредни поглавја од ИТ-апликации, кои ќе им бидат потребни при изработка на научни и стручни трудови. - Практична примена на овие цели при изработка на индивидуален научен труд на студентот.

- **Менаџмент на проекти**

По успешното завршување на наставата, студентите треба да бидат способни: - Да ги планираат активностите неопходни за реализација на проектот, да ја идентификуваат нивната меѓузависност во поглед на времетраењето и трошоците. - Да ги подготвуваат потребните извештаи и да ја реализираат целокупната потребна комуникација меѓу проектот и клиентот, како и меѓу членовите на тимот и другите стејхолдери. - Да го структурираат проектот со своите составни активности. - Да изработат гантограм и мрежен дијаграм на проектот и да го утврдат најкраткото време за реализација на проектот. - Да користат софтвер МС Проект како алатка во процесот на планирање, имплементација и при надзор врз проектот. - Да го дефинираат проектот, да ги идентификуваат неговиот обем и неговите цели, како и да развијат проектна спецификација.